

Oponentský posudek bakalářské práce
**VÝVOJ A UDRŽOVÁNÍ ZÁVISLOSTNÍHO CHOVÁNÍ Z
PSYCHOANALYTICKÉHO HLEDISKA**

Autor: Eva Tomášková

Vedoucí: Doc. MUDr. PhDr. Kamil Kalina, CSc.

Datum předložení: 18. 5. 2010

Oponent: PhDr. Martin Hajný, Ph.D.

Autorka chce v práci charakterizovat přínos psychoanalytických směrů pro léčbu závislosti. Vychází přitom z předpokladu, že psychoanalytické (psychodynamické) školy nehrají v léčbě závislosti adekvátně důležitou roli – jsou opomíjeny. Tento předpoklad však již v práci není doložen. Mohla by autorka v obhajobě k tomu uvést nějaké argumenty?

V abstraktu je zmíněna ambice formulovaná: „Práce se také snaží poukázat na to, že při doplnění psychoterapie o psychoanalytický rozbor nabude léčba, za dodržení určitých kritérií, hlubšího významu a zvýší se tak pravděpodobnost její účinnosti.“ Možná otázka pro obhajobu: Která kritéria a jaký psychoanalytický rozbor v praxi měla autorka na mysli?

V úvodní pasáži teoretické části autorka charakterizuje obecně závislost (strana 7) způsobem, který je přinejmenším diskutabilní, vzápětí uvádí několik nepřesných výkladů klíčových tezí v psychoanalýze. Teprve v části o psychoanalytických teoriích závislosti je již zřejmé, že problematice rozumí a dokáže samostatně rozpracovat poměrně náročné koncepty jednotlivých směrů a myšlenkových proudů. Zadané téma je velmi extensivní a náročné, vyžaduje fundované porozumění psychoanalytickým teoriím osobnosti. I proto bych tyto lapsy nepovažoval za zásadní vady práce. Navíc se v dalším pokračování věnuje jednotlivým hypotézám již korektně. Na několika místech mísí charakteristiky dvou klíčových poruch relevantních pro vznik závislosti (hraniční a narcistická porucha osobnosti). V obhajobě by bylo dobré, kdyby autorka mohla víc říct právě o těchto dvou osobnostních poruchách – případně jejich vztahu k užívání návykových látek.

Kazuistická část pečlivě mapuje anamnestické údaje a důležité traumatické události klientky, které provázejí komentáře, ve kterých autorka dovedně propojuje zjištěná fakta s převážně psychoanalytickými koncepty psychického vývoje a vzniku duševních poruch. Stejně tak je zřejmé, že dokáže uvažovat o psychickém vývoji klientky na pozadí Ericksonova vývojového schématu. Takto zpracovaná kazuistika je tak přehlednou ilustrací možného uvažování o obecnějších příčinách vzniku poruchy osobnosti spojené se závislým chováním. Méně zřejmá jsou psychoterapeutická východiska a aplikace. Vyplývá to jistě také z toho, že terapie klientky byla v době rozhovorů v počáteční fázi a nebylo možné z nich vyjít. Při obhajobě by mohlo být zajímavé, kdyby autorka mohla upřesnit a shrnout, kterými terapeutickými strategiemi, východisky nebo uspořádáním (settingem) by tedy mohla psychoanalytická psychoterapie být prospěšná v léčbě závislosti.

Shrnutí:

Abstrakt

Jsou stanovena východiska a hypotézy, zmíněna metoda empirické části. Stanovuje některé cíle, které nejsou pak dostatečně explicitně v práci naplněny. Hodnocení – 3 body.

Odůvodnění a rešerše odborné literatury

Vybraná literatura je relevantní tématu. Využívá zahraničních pramenů a diskutuje teze v jednotlivých pracích v souvislosti těžištěm tématu. Ne zvolila nicméně přímo monografii některého z klíčových psychoanalytických autorů, většinou šlo o citace z dalších zdrojů.

Hodnocení – 22 bodů.

Struktura práce

Uspořádání je logické a přehledné. Bylo by možné uvažovat o jiné sekvenci popisu analytických teorií (chronologicky podle doby vzniku), ale i takto to zásadně nenarušuje možnost porozumění.
Hodnocení – 23 bodů.

Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků

Práce postihuje větší část z obrovského množství psychoanalytických koncepcí psychopatologie a osobnostní problematiky spjaté se závislostí. Díky tomu splňuje cíle, které si autorka stanovila. Menší důraz kladla na možné konkrétnější aplikace psychoanalyticky orientované psychoterapie do praxe léčby závislostí.
Hodnocení – 28 bodů

Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce

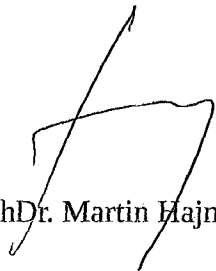
S autorkou nemohu zcela souhlasit s tím, že je psychoanalytický přínos v léčbě závislostí obecně opomíjen, neboť to se spíše týká situace v některých zemích včetně České republiky. Její práce je však cenná tím, že shrnuje i novější trendy v psychoanalytické literatuře, které se vzniku a léčby závislostí týkají. Kazuistická část je velmi pěknou ilustrací samostatného uvažování o vzniku duševních poruch za použití biografického materiálu a rozhovorů s klientkou.
Hodnocení – 10 bodů

Souhrn bodů

$3+22+23+28+10=86$

Navrhuji celkové hodnocení: „výborná“.

V Praze dne 30. května 2010

PhDr. Martin Hajný, Ph.D.